

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: ØMU'en : Med unionstog til Euroland : Argumenter fra Junibevægelsen

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: [1999]

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

HVAD BETYDER ØMU

De tre store bogstaver Ø, M og U står for Økonomisk Monetær Union. Det er en idé, der går mange år tilbage, men som med Maastricht-traktaten i 1991 fandt en endelig formel. Set i et bredere perspektiv er ØMU'en meget mere end farvel til kronen og goddag til euroen. På længere sigt er det ØMU'en som baner vejen for en egentlig europæisk superstat, en slags forbundsstat i Europa. M'et er de fælles penge. Ø'et er den økonomiske politik og U'et står for Union: Sammensmeltning af landene til ét. ØMU'en er altså en del af unionsprojektet. I Maastricht-traktaten fra 1991 lagde man planer for at kunne give Unionen egne penge, eget militær og eget politi. Med Amsterdam-traktaten, som træder i kraft i år, udbygger man planerne ved at fjerne grænserne mellem medlemslandene, give EU-politiet mere magt og skabe rum for EU's eget udenrigsministerium. Undervejs er en stigende del af lovgivningsarbejdet blevet flyttet fra Folketinget til EU, og medlemslandene er på mange områder i dag snarere amter i EU end selvstændige stater.

Ingen vej tilbage

Det ville i mere end én forstand være forkert at kalde ØMU'en for kronen på værket i EU. Men ØMU'en vil med de indbyggede økonomiske bindinger endegyldigt tvinge EU hen imod en egentlig statsdannelse. En drøm for nogle, men en ubehagelig tanke for mange flere.

Den svenske socialdemokratiske statsminister Göran Persson har offentligt advaret imod, at ØMU'en kan føre til, at EU bliver en stat.

Det er netop det uigenkaldelige i ØMU'en, som virker mest skræmmende. Der er ingen vej tilbage, når man først er gået med. De praktiske og økonomiske konsekvenser af at forlade ØMU'en og genoprette sin egen valuta er uoverskuelige. Den eneste vej ud af ØMU'en vil være i kølvandet på et sammenbrud i europæisk økonomi og det er der ingen, som ønsker.

Landene i Euroland vil på godt og ondt blive bundet til hinanden og må forsøge at få det bedst mulige ud af det. Derfor bliver de politiske konsekvenser af Euroen langt større end de økonomiske.

Den tidligere danske nationalbankdirektør Erik Hoffmeyer har fortalt politikere, at ØMU'en er et politisk snarere end et økonomisk projekt.

EU skal styre økonomien

Indmeldelse i Euroland vil umiddelbart beskære vores selvstændighed, og på længere sigt vil der følge yderligere beskæringer for at euroen kan komme til at fungere.

Skattepolitik, arbejdsmarkedspolitik, pensionsordninger og anden styring af økonomien vil nødvendigvis blive en del af den kompetence. EU skal have for at styre økonomien i Euroland.

Et eksempel kan være fælles overenskomster på EU-plan.

I Euroland kan man ikke acceptere, at lønudviklingen i ét land afviger særligt meget fra de andre. Det vil skabe inflationspres og påvirke renten for alle, når man kun har én valuta. Så en beslutning i EU om et fælles løft for lønstigninger kan tænkes at blive en naturlig del af Eurolands politik.

Det kræver ganske vist enighed blandt alle landene, før EU kan få magt over disse områder. Men et enormt politisk pres vil betyde, at vi reelt ikke har noget valg. Den danske chefforhandler i EU, Niels Ersbøll har udtrykt det ved, at i EU fører det ene skridt det andet med sig.

Derimod behøver vi ikke at frygte for EU-diktat til hjemmehjælpen, folkeskolen og børnehaverne. I de små og nære ting vil eurolandene stadigvæk have ret til selv at bestemme nogenlunde, som staten i dag lader kommuner og amter om detaljerne og kun griber ind på det overordnede plan.

EU-skat bliver nødvendig

I krisetider - og kriser kommer erfaringsmæssigt med jævne mellemrum - vil der i svage områder af Euroland opstå desperat behov for at sparke økonomien i gang, så beskæftigelsen kan blive bedre.

Det gør man i dag ved at slække på finanserne og lade staten, kommunerne og befolkningen bruge på kredit. Det virker effektivt, men skaber inflation hvis man ikke

bremser forbruget igen i tide. I Euroland må man ikke bruge denne grundlæggende national-økonomiske mekanisme. Økonomisk støtte til svage områder er det eneste alternativ. EU har dog ikke i dag et budget som kan sikre at pengene omfordeles mellem rige og fattige egne.

Derfor må man i krisetider enten acceptere at svage områder bliver voldsomt ramt på beskæftigelsen og velstanden, eller man må sørge for at EU enten selv opkræver skatter eller får råderet over en væsentlig del af medlemslandenes skatteindtægter.

En direkte EU-skat står der ikke noget om i Traktaten i dag. Mange økonomer peger dog på, at et EU uden egne skatteindtægter udgør den største risiko for at euroen bryder sammen. Derfor må vi forvente at EU-skatten vil blive indført på et tidspunkt.

Euroregioner som amter i Euroland

Selv om EU ikke direkte vil diktere hverken skolepolitik, hjemmehjælp og planlægge omfartsveje, idrætsfaciliteter og den slags, vil ØMU'en betyde et voldsomt skift væk fra det nationale og over på det overnationale.

I Euroland vil EU altså efterhånden overtage de væsentligste instrumenter, som regeringen og Folketinget i dag har til at holde styr på økonomien og gribe ind, når det er ved at gå galt.

Økonomien reguleres i dag via skatter, afgifter, arbejdsmarkedspolitik og omfordeling af penge mel-

I møntloven af 23. maj 1873 fik vi den første udgave af kronosedler og det blev fastslået, at kronens værdi skulle være lig 0,403 g guld. Derfor fik vi en ny pengeseddel i 1875 med Merkur og Neptun, hvor der stod: Fem hundrede kroner. Vexles paa Anfordring med Guld-mønt. Den gjaldt til 1912.

lem befolkningsgrupper og mellem geografiske områder. Det er disse styringsværktøjer som bliver væsentligt begrænset ved et medlemskab af ØMU'en.

På det lokale plan ude i amter og kommuner vil man opleve, at fokus flytter sig. I stedet for at skulle påvirke og forhandle med

Finansministeren bliver budgetdepartementet i EU-Kommissionen centrum for kommunernes interesser.

Beslutninger i EU's institutioner i Bruxelles vil få stor betydning lokalt. EU-kommissionen har i en del år gødet jorden for at fremme denne udvikling. Det er sket gennem de såkaldte euro-regioner. Ved hjælp af økonomiske tilskud opfordres kommuner og amter til at oprette besluttende forsamlinger på tværs af landegrænserne. Det er typisk på spørgsmål om trafik, miljø og kommunikation, at euro-regionerne tager beslutninger. I Danmark kender vi i dag

Øresundsregionen og Sønderjylland/Slesvig som eksempler på EU-støttede euro-regioner.

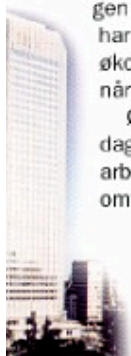
Regionernes Europa er et begreb, som man bruger meget i Bruxelles.

Regioner skal erstatte de gamle nationalstater, som det administrative niveau under EU. ØMU'en er et vigtigt instrument i udviklingen af denne idé. Det er ikke en dårlig idé at samarbejde tæt henover grænsen. ØMU'en vil langsomt, men sikkert tømme Folketinget for demokratisk og politisk indhold.

Danmark er ikke alene uden for Euroland

Danmark vil uden for Euroland ikke miste indflydelse i EU på de kerneområder som i et vist omfang er både fornuftige og ønskelige sider af det europæiske samarbejde. Vi vil ikke være alene. Adskillige af Europas lande står sammen med os.

Danmark har så god orden i økonomien, at vi selv kan vælge,

om vi vil være med eller stå udenfor.

Grækenland vil gerne, men har svært ved at klare de økonomiske krav. I Sverige og Storbritannien er der en stor folkelig modstand mod ØMU'en.

Også i erhvervslivet og hos store borgerlige dagblade i Sverige og Storbritannien er der stor tvivl om det økonomisk fornuftige i ØMU'en.

Begge lande kunne i løbet af et par år omstille sig til Eurolands betingelser.

På den anden side af det gamle jerntæppe ser det meget sløjere ud. En række lande har ansøgt om at komme med i EU, men ingen af dem vil i overskuelig fremtid have en kinamands chance for at komme med i Euroland.

EU må derfor i mange år fremover indrette sig på at nogle lande er med i ØMU'en, mens andre af forskellige årsager står udenfor.

Det betyder at alle spørgsmål om handel og miljø fortsat skal behandles i et forum af eurolande og ikke-eurolande.

Norge, Island og Schweiz er også tilsluttet denne del af samarbejdet uden at være egentlige medlemmer

af EU. I øvrigt afgøres en stigende del

af handels- og miljøreglerne i den globale handelsorganisation WTO, hvor Danmark uden for Eurolands politiske bindinger vil være mere frit stillet til at søge sociale og miljømæssige hensyn fremmet. Meget samarbejde foregår udenfor og ikke indenfor Euroland.

ER DER NOGET AT HENTE FOR DANMARK

Vi hører ofte i debatten, at det koster at stå udenfor. Tab af investeringer, arbejdspladser og indflydelse. Det er forståeligt, at politikere, som så brændende ønsker at få Danmark med på eurotoget, forfalder til forsimplede påstande og maler fanden på væggen. Det er bare ikke særligt ansvarligt eller ærligt af dem at tale på den måde. Sandheden er, at ingen med nogen rimelig sikkerhed kan dokumentere hverken økonomiske fordele eller økonomiske ulemper ved at melde Danmark ind i ØMU'en. Der er i en moderne økonomi mange knapper at dreje på, mange forskellige forhold der spiller ind. Så mange at medlemskab af ØMU'en langt fra er den vigtigste økonomiske faktor. De eventuelle økonomiske fordele kan langt fra opveje den demo-

kratiske og politiske pris, der skal betales.

Investeringer

Investeringer i produktion og arbejdspladser afhænger i høj grad af mulighederne for at sælge de varer, vi producerer. Danmark er med i EU's indre marked og har en stor eksport. Den frie handel vil ikke blive beskåret, selv om Danmark holder sig fri af ØMU'en. Danmark vil være lige så attraktivt at investere i uden for ØMU'en som indenfor. Det er nemlig ikke ØMU'en i sig selv, der giver flere investeringer. Derimod vil en lang række andre faktorer som intet har med ØMU'en at gøre, afgøre om der investeres mere eller mindre i produktion og arbejdspladser. Det er for eksempel udsigten til økonomisk vækst og stabilitet på arbejds-

markedet, arbejdsstyrkens fleksibilitet og uddannelse, lønniveauet, miljøkrav og infrastruktur.

Derfor er det så vigtigt, at et moderne og effektivt land som Danmark har muligheder for at føre en aktiv og beskæftigelsesfremmende investeringspolitik. Og den mulighed bevarer vi ved fortsat at være fri fra Euroland.

Renten

Renten går op og ned, viser al erfaring. I Euroland er renten den samme overalt. Fordi vi er et lille land, vil renten herhjemme altid være afhængig af økonomien i de lande, vi handler med.

Hvis renten i Euroland går op vil renten herhjemme følge med og modsat. Om vi vil få en lavere eller

en højere rente i Danmark end i Euroland afhænger af, hvor godt det går for dansk økonomi. I øjeblikket er renten i Danmark cirka et kvart procent point højere end i Euroland. Det er mere en symbolsk forskel end en reel økonomisk betinget renteforskel.

Så længe vi i Danmark forstår at holde gang i hjulene vil forskellen ikke blive større. Og det er en stor fordel selv at kunne bestemme over renten, hvis en økonomisk krise viser sig i horisonten. I tilfælde af økonomisk uføre i et par store lande i ØMU'en, for eksempel Italien og Spanien, vil renten i Danmark formentlig blive lavere, fordi Euroland vil være nødt til at sætte renten op.

Det er rigtigt, at man sparer vækselgebyrer, når der kun findes én valuta.

Men da bankerne også i Euroland har tænkt sig at tjene penge og give overskud til aktionærene, kan man forvente at vi som forbrugere blot kommer til at betale højere gebyrer på andre områder.

Økonomer er uenige

Nu er det sådan med økonomi, at det ikke er en egentlig viden-skab sådan som fysik og kemi. Økonomers forudsigelser afhænger i høj grad af deres personlige politiske overbevisning. Derfor er økonomer ofte også rygende uenige. For tiden er det de liberalistiske økonomer, der har overtaget og dominerer debatten. Om nogle år, er det sikkert en anden skole indenfor økonomien, som kommer til. Det er vigtigt

Plovmanden blev indført i 1910 og kom i diverse udgaver med farveændringer til 1963. Da vi fik en lov af 7. april 1936, der ophævede guldmøntfoden, stod der: »Nationalbankens sedler indløses med guld efter gældende lov.»

at erkende, at om økonomi findes der ingen egentlig sandhed. Meget er og forbliver et spørgsmål om tro.

Derfor er det også uklogt at binde sig til ØMU-projektet. I ØMU'en er der ingen muligheder for at dreje af og vælge en anden økonomisk politik. Der er kun én vej: prisstabilitet frem for jobs.

Hvad skal vi gøre nu?

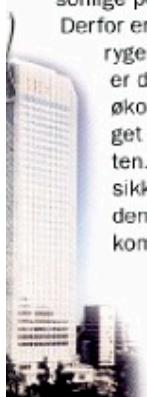
Euroen er i dag en realitet. Danmark fik i 1991 fik skrevet en protokol ind i Maastricht-traktaten, som gav os mulighed for at lade være med at tage det sidste store spring ind i Euroland. Denne ret til at stå udenfor blev bekræftet i den såkaldte Edinburgh-erklæring i december 1992.

Vi forpligtede os så at sige kun til åbningsdansen i de første to faser af ØMU'en. Det betyder, at Danmark har lovet at

følge retningslinjerne for EU's økonomiske politik. Men vi er ikke forpligtet under bødestraf, som de enkelte lande i Euro-land er det.

De andre lande i EU lægger ikke pres på Danmark for at ændre denne situation. Faktisk har vi opnået gode samarbejds-aftaler inden for bankvæsenet og på kreditområdet. Vi kan altså fortsætte med at handle ubesværet henover landegrænserne både i euro og i kroner. Der er ingen sure miner hos vore partnere i EU og der er ingen ubehagelige gener i daglig-dagen udover vekslingen ved rejser, men det kan vi blive mere og mere fri for ved hjælp af plastikkortenes indtog.

Den eneste grund til at ændre på beslutningen om frihed fra Euroland, vil således være, at vi vil med på unionstoget mod en fælles forbundsstat i Europa.

NEJ TIL HURTIG FOLKEAFSTEMNING

Hvis man ønsker den udvikling, som en stor del af politikerne på Christiansborg ønsker, er der en grund til at holde en tredje folkeafstemning om ØMU'en. Hvis man derimod er skeptisk overfor unionsprojektet, er der intet, som gør det nødvendigt i øjeblikket at stemme for tredje gang. Vi kan roligt se tiden an. I 1992 efter at befolkningen den 2. juni havde stemt nej til Maastricht-traktaten lovede politikerne at Danmark ikke skulle med i ØMU'en. Og med folkeafstemningen året efter fik ja-politikerne et dansk forbehold mod ØMU'en indføjet. Økonomiminister Marianne Jelved forklarede forbeholdet med, at det betød »hertil og ikke længere« i forhold til Unionen. Syv partier i Folketinget gik sammen og lovede befolkningen en »ny og langsigtet europapolitik«. På den baggrund er det ikke rimeligt at forsøge at få ophævet forbeholdet over for ØMU'en før det er begyndt at virke. ØMU'en er blot lige startet og slår først rigtig igennem i løbet af nogle

år. Forbeholdet må have sin tid, før vi kan bedømme, om det er den rigtige løsning for Danmark.

Krav til en redelig debat

Derfor siger JuniBevægelsen nej til en hurtig folkeafstemning. Der er ikke noget hastværk. Hvis den kommer og det er jo regeringen, der bestemmer den slags her til lands, så mener vi, at tre helt centrale krav skal opfyldes:

1. Vi trænger til en bred og grundig belysning af alle de langsigtede politiske konsekvenser, som indlemmelse i Euroland fører med sig. JuniBevægelsen har opfordret Folketinget til at sætte sådan en udredning i gang blandt uafhængige økonomer og politologer. Udredningsarbejdet vil tage omkring trekvart år. Det er altså ingen syltekrukke.
2. Der skal derefter nedsættes et uafhængigt oplysningsråd, som får til opgave at infor-

mere befolkningen bredt og grundigt om både ulemper og fordele ved ØMU'en. Udredningen bliver nok præget af faglige begreber, men oplysningsrådet skal være folkeoplysende og formidle alt det svære stof til befolkningen. Et sådant oplysningsråd bør have råderet over alle de penge, regeringen har tænkt sig at bruge på oplysningsarbejdet. Af hensyn til demokratiet er det nødvendigt, at et oplysningsråd får så mange penge til information, at det kan matche de stærke økonomiske interesser, som kun vil agitere for et ja til ØMU'en. Oplysningsarbejdet vil formentlig tage omkring et års tid.

3. Det vil være meget ufornuftigt at bede danskerne om at ændre på vent-og-se beslutningen fra 1991, før euroen har bevist sin levedygtighed, og før Storbritannien og Sverige har gjort deres stilling til ØMU'en klar.

»ØMU'en - med unionstog til Euroland«

Udgivet af JuniBevægelsen og EDN-gruppen i EU-Parlamentet
Skindergade 29¹, 1159 København K,
tlf. 33 93 00 46 • fax 33 93 30 67 • Giro 919-6706
www.junibevaegelsen.dk
e-mail: jb@junibevaegelsen.dk

Fotos: Forsidefoto er af EU's centralbank i Frankfurt. Gengivelsen af pengesedler sker med tilladelse fra Danmarks Nationalbank • Tryk: NOTAT Grafisk 86 48 16 00

FAKTA OM ØMU'EN

Fælles Valuta

I ØMU'en erstatter man de nationale valutaer med en fælles EU-valuta euro.

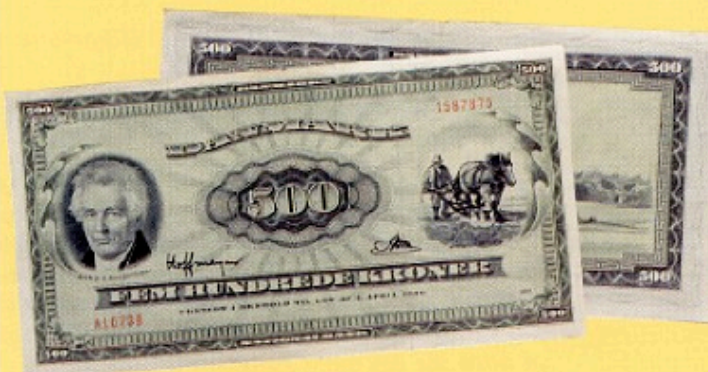
Den første januar 1999 låste 11 EU-lande deres valutaer fast over for hinanden og indførte euroen som betalingsmiddel. I de næste tre år er det kun obligationer, aktier og den slags, som handles i euro. Der er ikke sat kontanter i omløb endnu. Den 1. januar 2002 kommer euroen i mønter og sedler, og efter en kort overgangsperiode forsvinder D-mark, franc, gylden, lire, escudos, pesetas, finmark, irske pund og schilling.

Fælles nationalbank

EU's nationalbank overtager beføjelser fra landenes egne nationalbanker. Den Europæiske Centralbank (ECB) skal styre renten og mængden af euro'er.

Banken er helt uafhængig af politikerne og er ifølge EU-traktaterne forpligtet til at bekæmpe tendenser til inflation med alle de midler, der står til bankens rådighed. Desuden skal banken arbejde for økonomisk vækst i hele Euroland. Danmarks Nationalbank er også forholdsvis uafhængig af regeringen, men der laves løbende aftaler om hvordan valuta-, rente- og pengepolitik skal lægges til rette. Tyskland har haft en meget uafhængig nationalbank siden 2. Verdenskrig. Intet land har dog nogensinde forsøgt sig med en så totalt selvstyrende

Først med »portræt- og landskabsserien« med Reventlow og Roskilde Domkirke 1964-74 forsvinder reklamen med guld og i stedet står der bare: »Udstedt i henhold til lov af 1. april 1936«.

Maleri- og dyreserien kom 1974 og afløstes i 1997 af »portræt og romanske stenarbejder fra danske kirker«.

Forfalskninger har været et problem alle dage. Efter den anden verdenskrig fik vi en pengeombytning og pengesedlerne skiftede farve, men beholdt motiverne. Den første sikkerhedstråd blev lagt ind i portræt- og landskabsserien udelukkende på grund af den tekniske udvikling og dermed lettere spil for efterligninger. Derfor har vi haft hyppige udskiftninger af pengesedler. Nye pengesedler kan ikke efterlignes af andre end Danmarks Nationalbank.

Pengesedler skal fungere som et praktisk og troværdigt betalingsmiddel, der har et højt kunstnerisk og æstetisk niveau.

nationalbank som Euroland nu har etableret.

Selvom socialdemokraterne nu er i flertal i EU og taler om at gøre mere for beskæftigelsen, så er de på dette område sat helt udenfor indflydelse.

Embedsmændene i banken tager ikke imod instrukser fra politikerne. Det er i Amsterdam-traktaten direkte forbudt.

Stabilitetspagten

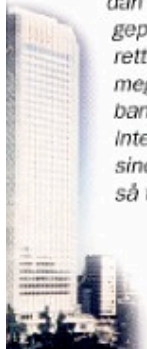
Landene i euroen forpligter sig til at holde balance på de offentlige budgetter. Altså staten, amterne og kommunerne må ikke bruge flere penge end de får ind i skat.

Det er et problem for EU at landene i princippet selv bestemmer over finanspolitikken. Hvis ét land begynder at slippe flere penge ud til forbrug for må-

ske ad den vej at hjælpe på beskæftigelsen, så vil det påvirke inflation og rente i hele Euroland. Derfor har man i juni 1997 indgået den såkaldte stabilitetspagt. Der skal simpelt hen betales bøder til EU, hvis ét land ikke retter sig efter EU's overordnede mål for økonomien. Der er tale om bøder på flere milliarder, og i praksis vil intet land derfor have råd til at bryde reglerne om en stram finanspolitik.

Frie kapitalbevægelser

Allerede i 1990 fik kapitalen lov til at flyde frit henover grænserne i EU. Uanset om pengene bliver investeret i produktion og arbejdspladser eller bliver brugt til spekulation på Børsen, er de frie kapitalbevægelser en grundlæggende forudsætning for at ØMU'en kan fungere.

Den danske befolkning sagde ved folkeafstemningen i 1992 nej til ØMU'en.

Siden da har regeringen og ja-partierne i Folketinget arbejdet på at få gjort den beslutning om.

Den 1. januar 1999 blev euroen, som EU-pengene hedder, indført. Den danske undtagelse begynder nu at træde i kraft. Det har fået tilhængerne af kronens afskaffelse til at presse hårdt på for endnu en folkeafstemning om dansk deltagelse i ØMU'en. Datoen er ikke fastsat, men folkeafstemningen kan komme når som helst. Regeringen lurer på opinionstallene for at udse sig det mest gunstige tidspunkt.

I denne pjece kan du læse de økonomiske argumenter imod ØMU'en, som økonomiministeriet aldrig lader os høre. Du kan også læse om de politiske konsekvenser, det vil få for Danmark, hvis vi kører med i toget ind i Euroland. Der snakkes ofte om økonomi, men skatte- social- og arbejdsmarkeds- politikken vil i Euroland i stigende omfang blive bestemt i Bruxelles og ikke i Folketinget. At sige ja til euroen er en stensikker vej til mere Union. Det vil sige et Europas forenede Stater, hvor vi som nation ikke bestemmer mere end et amt i Danmark.

JuniBevægelsen arbejder for mindre Union. Din stemme ved EU-valget den 10. juni kan være med til at bremse toget. Stem på liste J - en sikker stemme for mindre Union.

JEG VIL GERNE

- Gratis have tilsendt JuniBevægelsens valgprogram
- Være medlem af JuniBevægelsen (200 kr. årligt. Pensionister og studerende halv pris)
- Abonnere på den EU-kritiske avis det ny NOTAT i 20 uger for 195 kr.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Tlf.: _____

Modtager
betaler
portoen

JuniBevægelsen

Skindergade 29, ¹

+++ 1914 +++

1045 København K

Tlf. 33 93 00 46

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk